

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ถั่วเหลือง เป็นพืชที่สามารถปลูกได้ทั่วไปทุกภาคของประเทศไทย โดยมีแหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคอีสานบางส่วน ในอดีตที่ผ่านมาจะปลูกถั่วเหลืองเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหารอื่น ๆ เช่น เต้าหู้ เต้าเจี้ยว และซีอิ๊ว เป็นต้น ส่วนการส่งออก และการนำเข้ามีเพียงเล็กน้อย จนกระทั่งในปี 2510 ได้มีการจัดตั้งอุตสาหกรรมสกัดน้ำมันถั่วเหลือง และอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ถั่วเหลืองซึ่งทวีความสำคัญในตัวเองที่จะเป็นวัตถุดิบเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมทั้งสองแห่ง แต่ปรากฏว่าอุตสาหกรรมน้ำมันพืชและอุตสาหกรรมอาหารสัตว์มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จนปริมาณการผลิตถั่วเหลืองที่ผลิตได้ของประเทศไทยไม่เพียงพอกับความต้องการ ดังนั้นจึงเริ่มเป็นสาเหตุที่ต้องมีการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลือง น้ำมันถั่วเหลือง และกากถั่วเหลืองมากขึ้นเป็นลำดับ ทำให้ประเทศไทยต้องเสียเงินตราต่างประเทศไปปีละมาก ๆ

รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการที่จะต้องเร่งรัดและส่งเสริมการผลิตถั่วเหลืองให้พอเพียงกับความต้องการของประเทศ เพื่อทดแทนการนำเข้าโดยหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการดำเนินงานค้นคว้าวิจัยเพื่อให้ได้พันธุ์ถั่วเหลืองที่มีผลผลิตต่อไร่สูง ตลอดจนงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น งานวิจัยด้านเขตกรรม งานวิจัยเรื่องปุ๋ยและศัตรูพืช เป็นต้น นอกจากนี้ ก็มีมาตรการต่าง ๆ ออกมาเช่น โครงการประกันราคาถั่วเหลือง มาตรการห้ามการนำเข้าและส่งออกเมล็ดถั่วเหลือง มาตรการตั้งกำแพงภาษี เหล่านี้เป็นต้น แต่ผลผลิตก็ยังขยายในแต่ละปีได้เพียงร้อยละ 8.24 เท่านั้น เมื่อเทียบกับความต้องการของในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตราความเจริญเติบโตของความต้องการกากถั่วเหลือง ในระหว่างปี 2518-2522 มีถึงร้อยละ 60 ดังนั้นจึงควรที่จะศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อการชั่งกัมนในการส่งเสริมและเร่งรัดการผลิตของเกษตรกร โดย

เฉพาะปัญหาด้านการผลิต ปัญหาด้านการตลาด และปัญหาด้านนโยบายของรัฐบาล ตลอดจน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงข้อเท็จจริงสำหรับเป็นแนวทางแก้ไข ปัญหาดังกล่าวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพการผลิตและการค้าตัว เหลืองของประเทศและต่างประ-
เทศเกี่ยวกับแหล่งผลิต ปริมาณการผลิต ผลผลิตต่อไร่ ราคา สภาพการตลาดของการนา
เข้า และการส่งออกเมล็ดตัว เหลือง
2. เพื่อวิเคราะห์ถึงต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนจากการผลิตตัว เหลืองใน
แหล่งผลิตที่สำคัญ
3. เพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการผลิตของพืช เศรษฐกิจอื่น ๆ ที่สำคัญที่มีการ
แข่งขันกับตัว เหลืองในแหล่งผลิตที่สำคัญ
4. เพื่อเป็นแนวทางในการ เสนอข้อคิดเห็น เพื่อให้การส่งเสริมและเร่งรัด
การผลิตบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตและการค้าตัว เหลืองมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษา
เฉพาะต้นทุน และผลตอบแทนของเมล็ดตัว เหลือง แยกตามฤดูกาลเพาะปลูกในจังหวัดที่
เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ สุโขทัย และเขตลพบุรี สระบุรี โดยจะ
ศึกษาถึงส่วนประกอบของต้นทุนการผลิต และวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการผลิตในเชิง
เศรษฐกิจ (Economic Analysis) เศรษฐกิจการฟาร์ม (Farm Management
Analysis) วิเคราะห์ผลตอบแทนจากการผลิตเปรียบเทียบกับพืชแข่งขันอื่น เพื่อทราบ
ว่าพืชใดให้ผลตอบแทนสูงสุด โดยศึกษาจากข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการสำรวจตัวอย่างใน
แต่ละจังหวัดของฝ่าย เศรษฐกิจการผลิตพืช กองวิจัย เศรษฐกิจการเกษตร สำนักงาน

เศรษฐกิจการเกษตร ในปีเพาะปลูก 2523/24 มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ

วิธีการศึกษา

1. วิธีการรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการสังเกตการณ์สำรวจภาคสนาม (Field Research) ที่จังหวัดลำปาง และสอบถามจากผู้ผลิตและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการค้นคว้าเอกสารอ้างอิง ตัวเลข สถิติการนำเข้าและส่งออกจากกรมศุลกากร บทความต่าง ๆ และเอกสารประกอบการศึกษาจากส่วนราชการบางหน่วย เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กรมส่งเสริมการเกษตร สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์ กระทรวงอุตสาหกรรม และธนาคารแห่งประเทศไทย

2. วิธีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ

1) ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ จากข้อมูลทุติยภูมิ

2) ศึกษาส่วนประกอบของต้นทุนการผลิต และวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการผลิตตัวเหลืองของแต่ละจังหวัดตามฤดูการเพาะปลูก

3) ศึกษาเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการผลิตตัวเหลืองกับพืชแข่งขันอื่น ๆ (Competing crops) ของแต่ละจังหวัดตามฤดูการเพาะปลูก

4) ศึกษาปัญหาในการผลิต และการค้าเมล็ดตัวเหลือง

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

ในการศึกษา ทำให้ทราบข้อเท็จจริงของสภาพการผลิตและการค้าของตัวเหลือง ต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนจากการผลิต เปรียบเทียบกับพืชแข่งขันอื่น นโยบายของรัฐบาลตลอดจนปัญหาต่าง ๆ และข้อเสนอแนะ สามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการ

ตัดสินใจในการลงทุนผลิตถั่วเหลือง และแนวทางที่รัฐบาลจะพิจารณาให้ความช่วยเหลือ
สนับสนุนให้เป็นพืชเศรษฐกิจที่หารายได้ให้กับเกษตรกรเพื่อลดมูลค่านำเข้า และส่งเสริม
ให้เป็นสินค้าส่งออก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย